

دانشگاه آزاد اسلامی واحد جهرم

حوزه معاونت پژوهش و فن آوری

راهنمای نگارش پایان نامه های کارشناسی ارشد
و رساله های دکتری
(کلیه رشته ها)

بهار ۱۳۹۶

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۳	مقدمه
۴	تنظیم مطالب پایان نامه
۴	ترتیب صفحات
۵-۶	صفحات مقدماتی
۶	صفحات متن اصلی پایان نامه
۶	صفحه ی چکیده
۶-۸	فصل های پایان نامه
۸	فهرست منابع
۸	نحوه ارجاع منابع در متن
۹-۱۲	نحوه نگارش فهرست منابع
۱۲	پیوست ها
۱۲	چکیده انگلیسی، صفحه عنوان انگلیسی، صفحه سفید
۱۳	ویرایش و نکات فنی پایان نامه
۱۳	جلد
۱۳	اندازه و نوع قلم مورد استفاده
۱۴	حاشیه بندی و فاصله گذاری
۱۵	شماره گذاری
۱۵	شماره گذاری صفحات
۱۷	شماره گذاری بخش ها، جدول ها، شکل ها، فرمول ها و . . .
۱۷	جدول ها و شکل ها
۱۸	روابط ریاضی و فرمول
۱۸	پاورقی یا زیرنویس
۱۸	درج لغات لاتین در متن فارسی
۱۹-۲۴	پیوست ها

مقدمه

یکی از اهداف ارائه پایان نامه یا رساله، آشنایی دانشجویان با نحوه نگارش و تنظیم مطالب یک موضوع علمی پژوهشی است این راهنما به شیوه ساده ای نگاشته شده و می تواند شما را تا رسیدن به یک پایان نامه کامل همراهی کند.

پایان نامه به عنوان بخشی از فعالیت های لازم برای اخذ درجه در رشته و مقطع تحصیلی مربوطه می باشد و بایستی به طور منطقی و علمی نگاشته شود. یکی از دلایل تهیه این راهنما ایجاد هماهنگی بیشتر و یکسان سازی پایان نامه ها و رساله های دانشجویان از نظر شکل ظاهری، نحوه تایپ، صحافی و صفحه پردازی پایان نامه تحصیلی دانشجویان دوره تحصیلات تکمیلی است. راهنمای حاضر بر اساس دستور العمل های سازمان مرکزی دانشگاه آزاد اسلامی و همچنین با عنایت به نکات برجسته آیین نامه های دانشگاه های معتبر داخلی تهیه گردیده است. پایان نامه ای که از استانداردهای تعیین شده در این راهنما، برخوردار نباشد مورد قبول دانشگاه قرار نخواهد گرفت.

تنظیم مطالب پایان نامه

ترتیب صفحات

- ۱- صفحه سفید
- ۲- صفحه ی بسم ا...
- ۳- صفحه ی عنوان به فارسی (مشابه طرح روی جلد)
- ۴- منشور اخلاق پژوهش
- ۵- فرم اصالت پایان نامه
- ۶- کپی صورتجلسه دفاع
- ۷- صفحه ی تقدیم
- ۸- صفحه ی سپاسگزاری
- ۹- صفحه ی فهرست مطالب
- ۱۰- صفحه ی فهرست جداول
- ۱۱- صفحه ی فهرست نمودارها
- ۱۲- صفحه ی فهرست اشکال
- ۱۳- صفحه ی فهرست نقشه ها
- ۱۴- چکیده فارسی
- ۱۵- فصول پایان نامه
- ۱۶- فهرست منابع
- ۱۷- پیوست ها
- ۱۸- چکیده انگلیسی
- ۱۹- صفحه ی عنوان انگلیسی (مشابه طرح پشت جلد)
- ۲۰- صفحه سفید

صفحات مقدماتی (صفحات مقدماتی پایان نامه با حروف ابجد شماره گذاری می شوند)

۱- صفحه سفید

بعد از جلد و همچنین در آخر پایان نامه قبل از جلد صفحه سفید قرار می گیرد.

۲- صفحه ی بسم ...

این صفحه بعد از صفحه سفید قرار می گیرد (بسم ... در وسط صفحه) و بایستی به شکل ساده و مشخص صفحه آرایه شود، از به کار بردن هرگونه کادر و تزئین در این صفحه خودداری شود.

۳- صفحه ی عنوان فارسی مشابه طرح روی جلد

صفحه عنوان که مشابه طرح روی جلد می باشد، به ترتیب در سمت راست پایان نامه به زبان فارسی و در سمت چپ پایان نامه به زبان انگلیسی در دو طرف پایان نامه قرار می گیرد و شامل آرم دانشگاه آزاد واحد جهرم، عنوان پایان نامه، نام و نام خانوادگی استاد راهنما و مشاور و نویسنده و تاریخ تهیه پایان نامه می باشد. (طبق نمونه) کلیه مندرجات روی جلد با همان ترتیب فاصله ها و قلم های روی جلد در این صفحه قرار می گیرد.

۴- منشور اخلاق پژوهش

قرار گرفتن این فرم در پایان نامه دانشجو توسط سازمان مرکزی دانشگاه آزاد اسلامی برای همه پایان نامه الزام شده است. این فرم منشور اخلاقی است و نیازی به امضاء ندارد.

۵- فرم اصالت پایان نامه

این فرم باید توسط دانشجو تکمیل و نمره نهایی پایان نامه (در صورت داشتن مقاله مجموع نمره دفاع و نمره مقاله نوشته می شود) و تاریخ دفاع را نوشته و در پایین فرم امضاء نماید.

۶- کپی از صورتجلسه دفاع

کپی صورتجلسه دفاع باید از دفتر تحصیلات تکمیلی دریافت نموده و در صحافی پایان نامه ها بکار می رود.

۷- صفحه ی تقدیم

این صفحه اختیاری است و اختصاص به ذکر نام فرد یا افرادی دارد که پایان نامه به ایشان تقدیم می شود.

۸- صفحه ی سپاسگزاری

این صفحه اختیاری است. در این صفحه از افرادی که در انجام پایان نامه به نحو مؤثری همکاری نموده اند، سپاسگزاری می شود.

۹- صفحه ی فهرست مطالب

این صفحه شامل چکیده، فصل ها و عنوان فصل ها، بخش ها و عنوان بخش ها، و همچنین زیر بخش ها، فهرست منابع و چکیده انگلیسی می باشد. لازم است شماره صفحه در مقابل هریک از عناوین فهرست مطالب قید شود. (طبق نمونه)

۱۰- صفحه ی فهرست جدول ها

این صفحه شامل، عنوان، شماره و صفحه جدول های موجود در متن می باشد. (طبق نمونه)

۱۱- صفحه ی فهرست شکل ها و تصویرها

این صفحه شامل فهرست کلیه ی تصاویر، نمودارها و عکس های موجود در متن است، که همگی تحت عنوان شکل آورده می شود.

۱۲- صفحه ی فهرست نقشه ها

این صفحه شامل فهرست کلیه ی نقشه های موجود در متن است.

صفحات متن اصلی پایان نامه

(صفحات متن اصلی پایان نامه با اعداد معمولی شماره گذاری می شوند. از چکیده عدد ۱ شروع می شود و تا آخر پایان نامه ادامه می یابد.)

۱- صفحه ی چکیده

چکیده بایستی مختصر و مفید بوده شامل هدف پژوهش، روش پژوهش و نتایج به دست آمده به طور مختصر می باشد و حداکثر یک صفحه بدون ذکر فرمول، نگاره و منابع باشد. چکیده در یک پاراگراف و سطر اول آن بدون تو رفتگی باشد. در انتهای چکیده ۴ تا ۶ واژه کلیدی آورده می شود.

۲- فصل های پایان نامه

پایان نامه شامل ۵ فصل به ترتیب زیر می باشد.

- در موارد خاص در برخی از رشته ها با نظر گروه مربوطه و موافقت شورای پژوهشی دانشگاه عنوان فصل های پایان نامه می تواند تغییر کند.

فصل اول: کلیات تحقیق

این فصل شامل پرسش اصلی تحقیق، بیان مسئله، ضرورت انجام تحقیق، اهداف و فرضیه های پژوهش، تعریف متغیرها و پیش فرض های پژوهش، نوآوری تحقیق، روش انجام تحقیق و تعریف اصطلاحات است. بیان مساله به معنای توصیف و توجیه موضوع پژوهش است. در این قسمت باید به این سوال جواب داده شود که چرا مساله پژوهش مساله ای است که باید مورد تحقیق علمی قرار گیرد. اصل کلی در بیان مساله رعایت یک روند منطقی است بطوری که شروع آن با مشکل و ختم آن با هدف تحقیق می باشد. در بیان مساله معلوم می شود که: بروز و شیوع مشکل چقدر است؟ چه کسانی را در بر میگیرد؟ این موضوع از چه زمانی و به چه ترتیبی در جامعه به صورت مساله در آمده و چه تحولی داشته است؟ دلایل احتمالی مشکل چیست؟ چه راه حل هایی تاکنون بکار رفته است؟ و تا چه اندازه موفق بوده است و چرا این روش انتخاب شده است؟ لازم است عوارض ناشی از تداوم مشکل و فواید ناشی از اجرای تحقیق و کاربرد آن به روشنی مطرح گردد.

اهداف باید صریح، روشن، بدون ابهام و واقع بینانه باشد و به صورت منطقی و افعال رفتاری بیان شود. اهداف باید با عنوان، بیان مساله، فرضیه و سوالات پژوهش هماهنگ باشد.

فرضیه و سوالات بصورت یک جمله خبری و حتی المقذور جهت دار نوشته شود و حاوی یک پیشگویی باشد و زیر بنای علمی داشته باشد. در مطالعات توصیفی به جای فرضیات سوالات تحقیق ذکر می شود. در تعریف نظری متغیرها باید از یک مرجع معتبر استفاده نمود و به طور دقیق و واضح و با کلمات ساده آن را تعریف کرد. در تعریف عملی متغیر بصورت واقعیاتی قابل اندازه گیری با کلمات ساده و واضح بیان شود. پیش فرضها جملاتی هستند که درستی و اعتبارشان پذیرفته شده است و احتیاج به استدلال ندارد و مساله پژوهش بر اساس آن بنا نهاده شده است. بنابر اصول پیش فرضها، همه پدیدهها دلایل پیشین دارند، حوادث طبیعی بر حسب تصادف نیستند و احتمالاً بنابر دلایلی هستند.

فصل دوم: مروری بر تحقیقات انجام شده

مروری بر مطالعات به منظور دستیابی به جنبه های مختلف موضوع پژوهش است که برای محقق فرصتی فراهم می سازد تا درک کند در این زمینه چه کارهایی انجام شده و چه اطلاعاتی در این زمینه وجود دارد و او باید از کجا شروع کند و یا چه کاری و چگونه کار را انجام دهد. در حقیقت مروری بر مطالعات خلاصه ای از نکات اصلی، نتیجه گیری عمومی و خلاء موجود در مطالعات و کاربرد در تحقیق می باشد. در هنگام سازمان دهی مرور مطالب، اول بحث را به مطالعاتی که حداکثر ارتباط را با مطالعه حاضر دارند اختصاص دهید. ضمناً ذکر نام نویسنده مورد نظر و سال تحقیق او نیز در متن ضروری است. توجه شود منظور از ارائه این فصل صرفاً به نقل قول از مراجع و منابع مختلف نیست، بلکه باید همراه با خلاصه ای از این نظرات و بحث کلی باشد، به نحوی که خواننده را ارضاء نماید.

فصل سوم: مواد و روشها

این فصل شامل نوع پژوهش، جامعه پژوهش، محیط پژوهش، نمونه پژوهش، روش نمونه گیری، حجم نمونه و روش محاسبه آن، مشخصات واحد پژوهش و معیارهای ورود و خروج مطالعه، توضیح ابزار گردآوری اطلاعات و روایی و پایایی ابزار، روش گردآوری اطلاعات، روش تجزیه و تحلیل دادهها، محدودیت های پژوهش و ملاحظات اخلاقی است.

فصل چهارم: نتایج

این فصل شامل بیان نتایج حاصل از تحقیق است. مطالب این بخش تنها بر اساس یافته های حاصل از پژوهش تنظیم می گردد و شامل اطلاعات نوشتاری، جداول و نمودارها می باشد. باید از ذکر اطلاعات یکسان در الگوهای متفاوت (متن، جداول و نمودار ...) پرهیز شود. البته ضروری است یافتهها در ابتدا با جملات ساده و روان بیان شده و برای بیان جزئیات به جداول و نمودار استناد شود. این فصل به بیان یافتهها اختصاص دارد نه تفسیر آنها لذا صرفاً نتایج به ترتیب منطقی و متناسب با اهداف و فرضیاتی که بیشتر در پروپوزال طراحی شده بود بیان گردد و از تناقض گویی پرهیز شود.

فصل پنجم: بحث و نتیجه گیری

این فصل شامل بحث، تفسیر، نتیجه گیری، جمع بندی و پیشنهادات است. قسمت اول بحث پاسخ به سؤالات پژوهش است سپس نتایج با یافته های دیگر محققین مقایسه می گردد و دلایل تفاوت ذکر می شود. در این فصل باید به یافته های مهم و شاخص پایان نامه با دلایل منطقی و علمی اشاره شود و تنها نتایجی مورد بحث قرار گیرد که در فصل نتایج به آن اشاره شده است.

نتیجه گیری در آخر بحث آورده می شود. در این قسمت نتایج اختصاصی و مهم به صورت دسته بندی ارائه می گردد، طوری که خواننده پایان نامه با خواندن آن بتواند یافته های مهم پایان نامه را به دست آورد.

در قسمت پیشنهادات به مسائل بی جواب در رابطه با تحقیق انجام شده اشاره می شود و پیشنهاداتی برای تحقیقات بعدی به استناد نتایج بدست آمده در این تحقیق ارائه می شود. در حقیقت در این بخش زمینه های تحقیقاتی جدید پیش روی محققان گذاشته می شود.

۳- فهرست منابع

در این قسمت نویسنده باید فهرستی از منابع و ارجاعات مورد استفاده در متن پایان نامه، مانند (کتاب، مقاله، مصاحبه، اینترنت و ...) را ارائه نماید.

الف: نحوه ارجاع منابع در متن

- برای ارجاع خواننده به منابعی که در پایان نامه خود به آن استناد می کنید، می توانید به یکی از اشکال زیر عمل کنید:

۱- نام نویسنده ای را که به مطلب او استناد می کنید، ضمن متن بیاورید و جلو نام، سال انتشار را در پرانتز ذکر

کنید. مثال: علوی (۱۳۷۷) بیان می دارد که .....

۲- همچنین می توانید پس از بیان مطلب مورد استناد، نام نویسنده و سال انتشار را در پرانتز ذکر کنید. توجه

نمایید که در این مورد خاص باید بین نام نویسنده و سال انتشار علامت ویرگول قرار گیرد. مثال بیان شده

است که ..... (علوی، ۱۳۷۷) یا (Babazadeh, 2007).

- در صورتیکه نویسندگان منبع مورد نظر دو نفر باشند نام خانوادگی هر دو نویسنده ذکر می شود. (مردوخی و

جهانگیری، ۱۳۸۷) یا (Babazadeh and Mardoukhi, 2007).

- در صورتیکه نویسندگان منبع مورد نظر بیش از دو نفر باشند بعد از نام نویسنده اول " و همکاران " ذکر می شود.

(حسینی و همکاران، ۱۳۸۵) یا (Hosseini et al., 1996).

- در مورد منابع انگلیسی اگر نام خانوادگی نویسنده (نویسندگان) به فارسی مانند موارد فوق آورده شود (اسمیت و

همکاران، ۲۰۰۴)، آنجا که برای اولین بار در متن، نام فارسی نویسنده منبع انگلیسی ذکر می شود نام خانوادگی آن

به زبان انگلیسی بصورت پاورقی آورده شود. (در پاورقی به صورت Smith et al.)

- چنانچه در پایان جمله به چند منبع ارجاع داده شود منابع با «؛» از یکدیگر جدا می شوند. (حقانی، ۱۳۸۷؛ حسینی و همکاران، ۱۳۸۵) یا (Babazadeh and Mardoukhi, 2007; Hosseini et al., 1996).
در استناد به آثاری که از زبانی به زبان دیگر ترجمه شده اند، در متن پایان نامه نام مؤلف یا مؤلفان اثر و نیز نام مترجم یا مترجمان ذکر گردد. مثال (اسکینر، ۱۹۷۱، ترجمه سیف، ۱۳۷۰).

ب: نحوه نگارش فهرست منابع

- بجز سطر اول هر منبع سایر سطرها باید با ۱ سانتی متر تورفتگی شروع شود و شروع هر منبع فاقد هر گونه علامت و نشانه باشد.
- ابتدا منابع فارسی و سپس منابع غیرفارسی آورده می شود.
- ترتیب نوشتن منابع بر حسب حروف الفبای فارسی و انگلیسی (حروف الفبای نام خانوادگی نویسنده) می باشد.
- در صورتیکه چندین منبع از یک نویسنده استفاده شود ترتیب نگارش منابع از سال قدیم به جدید و منابع منفرد نویسنده می باشد.
- ترتیب نوشتن مشخصات هر منبع به صورت زیر باشد:

۱. نام خانوادگی نویسنده ۲. نام کوچک نویسنده ۳. سال انتشار ۴. عنوان کتاب، مقاله، گزارش، پایان نامه یا رساله ۵. نام ناشر، مجله، سمینار یا موسسه علمی که مقاله در آن چاپ شده و یا نام دانشگاهی که پایان نامه در آنجا ارائه گردیده است ۶. شماره صفحاتی که مطلب مورد نظر از آن استخراج شده است.

نمونه هایی از شیوه نگارش فهرست منابع (به نقطه گذاری ها توجه شود)

توجه شود که در فهرست منابع فارسی و انگلیسی، نخست نام خانوادگی نویسنده و سپس نام کوچک ذکر شود.

- مقاله

نام خانوادگی نویسنده (گان) حرف اول نام کوچک نویسنده (گان). سال انتشار. عنوان کامل مقاله. نام کامل مجله، شماره جلد مجله: صفحه شروع تا صفحه ختم مقاله.

معتمدی شلمزاری ع، اژه ای ج، ازادفلاح پ، کیامنش ع. ۱۳۸۱. بررسی نقش حمایت اجتماعی در رضایتمندی از زندگی، سلامت عمومی و احساس تنهایی در بین سالمندان بالاتر از ۶۰ سال. مجله روان شناسی، ۲۲: ۱۳۳-۱۱۵.

Cummings EM, Davis PT. 2002. Effects of marital conflict on children: Recent advances and emerging themes in process-oriented research. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, P sychiatry, 43: 31-36.

- کنفرانس ها

نام خانوادگی نویسنده (گان) حرف اول نام کوچک نویسنده (گان). سال ارائه. عنوان مقاله. عنوان سمینار یا کنگره

به طور کامل، محل برگزاری، ماه و روزهای برگزاری، صفحه شروع تا صفحه ختم مقاله در کتاب مجموعه مقالات.

رئیس‌ی ع، لاسمی ی. ۱۳۷۹. بررسی میکروفاسیس ها، محیط رسوبی و سکناس های سازنده آسماری. مجموعه مقالات چهارمین همایش انجمن زمین شناسی ایران، تبریز، دانشگاه تبریز، ۱۰-۸ شهریور، ص ۱۸۱-۱۷۹.

Huang H, Shen LR, Zhang R. 2005. A prediction framework for cardiac resynchronization therapy

Via 4D cardiac motion analysis. Proceeding of 8th International Conference on Medical

Image Computing. California, USA, Oct 26-29, pp: 704 – 711.

- کتاب

۱. وقتی نویسنده کل کتاب یک یا چند نفر باشند :

نام خانوادگی نویسنده (گان) حرف اول نام کوچک نویسنده (گان). سال انتشار. عنوان کامل کتاب. شماره چاپ. محل یا شهر محل انتشار: اسم ناشر، تعداد کل صفحات کتاب.

سرمد ز، بازرگان ع، حجازی ا. ۱۳۸۱. روش های تحقیق در علوم رفتاری. تهران: انتشارات آگاه، ۲۵۰ صفحه.

Morrice C. 1999. Quantitative Approach to Business Studdies. 5th edn, london: Financial Times Pitman

Publishing, 650 p.

• کتابهای ترجمه شده: ابتدا نام مؤلف یا مؤلفان کتاب. سال نشر کتاب به میلادی. عنوان فارسی کتاب، نام مترجم. سال نشر ترجمه. محل نشر: نام ناشر، تعداد صفحات. مثال: هرگنهن، ب. ۱۹۹۰. مقدمه ای بر نظریه های یادگیری، ترجمه سیف، ع. ۱۳۸۵. تهران: انتشارات دنا، ۲۵۶ صفحه.

۲. اگر نویسنده فصلی از کتاب با نویسنده کتاب متفاوت باشند:

نام خانوادگی نویسنده (گان) حرف اول نام کوچک نویسنده (گان) کل کتاب. سال انتشار. عنوان کتاب. نام خانوادگی نویسنده (گان) حرف اول نام کوچک نویسنده (گان) فصل مربوطه. شماره چاپ. محل یا شهر محل انتشار: اسم ناشر، صفحه شروع تا صفحه ختم فصل مورد نظر.

فرهنگ م. بیماری های آلرژیک کودکان. ۱۳۶۴. در مسایل روزمره طب اطفال. گرد آورنده م توکلی، تهران : دانشجو، ص ۱۴۰-۱۲۵

Phillips SJ, Whisnant JP. 1995. Hypertension and stroke. In: JH Laragh, BM Brenner (Eds).Hypertension: Pathophysiology, Diagnosis, and Management. 2nd ed., New York:Raven Press, pp: 465- 478.

- پایان نامه

نام خانوادگی و حرف اول نام کوچک نویسنده. سال. عنوان کامل پایان نامه. نوع پایان نامه، نام دانشکده و دانشگاه. بشارت م. ۱۳۷۹. رابطه سبک های دلبستگی با انواع مکانیزم های دفاعی. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشکده علوم تربیتی دانشگاه تهران.

Wilson LR. 1997. The ecology and management of honeyeaters in northern New Zealand. MSc thesis, University of Auckland, Auckland, New Zealand.

- گزارش علمی و فنی

نام خانوادگی و حرف اول نام کوچک نویسنده (گان). سال انتشار. عنوان گزارش. نام موسسه، سازمان یا دانشگاه، شماره گزارش. منصورى س. ۱۳۶۴. بررسی خوردگی در محیط های پوشیده. دانشکده مهندسی مواد دانشگاه صنعتی اصفهان، گزارش علمی شماره ۳۳.

Smith P, Golladay K. 1994. Payment for durable medical equipment billed during skilled Nursing facility stays. Final report. Dallas, Texas: Department of Health and Human Services, Office of Evaluation and Inspections, Report No: HHSIGOE169200860.

• در صورتی که گزارش، نویسنده مشخصی نداشته باشد بجای نام نویسنده (گان) نام سازمان یا موسسه مربوطه نوشته می شود.

- سایت اینترنتی

نام خانوادگی و حرف اول نام کوچک نویسنده یا شرح پدید آورنده یا نام پایگاه. سال نشر یا آخرین تاریخ به روزرسانی. عنوان. آدرس کامل دسترسی (Available from) تاریخ دسترسی شامل، ماه و روز.

مثال پایگاه اینترنتی:

Reserve Bank of Australia. 2007. Statements on monetary policy. Available from:
<http://www.rba.gov.au/PublicationsAndResearch/StatementsOnMonetaryPolicy/index.html> [Accessed 6 February 2007].

مثال مقاله در مجلات الکترونیک:

Christensen P. 2004. The health-promoting family: A conceptual framework for future research. *Journal of Social Science and Medicine* [online], 59: 223- 243. Available from:
<http://www.sciencedirect.com/science/journal/02779536>
[Accessed 5 may 2004].

۴- پیوست ها

در صورتیکه احتیاج به پیوست ها باشد این بخش بعد از فهرست منابع و قبل از چکیده انگلیسی آورده می شود.

۵- چکیده ی انگلیسی

در این صفحه ترجمه چکیده فارسی به زبان انگلیسی قرار می گیرد. ذکر عنوان پایان نامه یا رساله در چکیده انگلیسی الزامی است. در عنوان انگلیسی حرف اول کلمات باستثنای حروف اضافه بزرگ تایپ می شود.

۶- صفحه عنوان انگلیسی مشابه طرح پشت جلد انگلیسی

کلیه مندرجات پشت جلد به انگلیسی و با همان ترتیب فاصله ها و قلم های پشت جلد در این صفحه قرار می گیرد.
(طبق نمونه)

۷- صفحه ی سفید

بعد از چکیده انگلیسی و قبل از جلد صفحه سفید قرار می گیرد.

ویرایش و نکات فنی پایان نامه و رساله

کلیدیه مطالب و مندرجات پایان نامه یا رساله می بایست با برنامه word تایپ و حروفچینی شود. تمامی متن ها روی کاغذ A4 (۲۹/۷*۲۱) یک رو تایپ شود. صفحات اصلی می بایست به صورت ساده و بدون استفاده از کادر و یا سرصفحه تایپ شود. خط اول کلیدیه پاراگراف های متن به استثنای پاراگراف اول هر بخش باید به اندازه ۱ سانتی متر تورفتگی داشته باشد.

۱- جلد

- جنس جلد از مقوا با ضخامت ۲ تا ۳ میلی متر با روکش چرم مصنوعی (گالینگور) می باشد. در صورت استفاده از جلد های کامپیوتری باید طرح زمینه آن کاملاً ساده و طبق رنگ رشته مربوطه به خود باشد.

- رنگ جلد برای پایان نامه های کارشناسی ارشد بر اساس رشته تنظیم شده است. کلیدیه گرایش های باغبانی : سبز . حشره شناسی: سیاه. بیماری شناسی گیاهی: زرشکی. میکروبیولوژی: سورمه ای. کلیدیه گرایش های علوم جانوری: قهوه ای تیره. تربیت بدنی: آبی روشن. جامعه شناسی: مدادی (خاکستری تیره). زبان و ادبیات فارسی: سفید.

-قطع جلد نیم سانتی متر بزرگتر از قطع کاغذ است.

-نوشته های روی جلد بصورت طلاکوب چاپ می گردد.

-آرم دانشگاه به طول ۴ و عرض ۳ سانتی متر در وسط جلد قرار گیرد. به طوری که فاصله لبه آن از بالا ۱/۵ سانتی متر باشد (طبق نمونه).

-تمام مندرجات روی جلد نسبت به دو طرف چپ و راست آن باید کاملاً در وسط قرار گیرد.

-در قسمت عطف، عنوان پایان نامه... نام خانوادگی نویسنده و سال نوشته و زرکوب می شود.

-ترتیب و محل قرار گرفتن هریک از مندرجات دقیقاً مطابق نمونه پیوست می باشد.

-صفحه جلد به انگلیسی که مطالب آن ترجمه روی جلد فارسی است و تاریخ ماه و سال آن به میلادی قید شود.

-حرف اول کلمات عنوان انگلیسی بجز حروف اضافه، بزرگ تایپ شود.

-علاوه بر مندرجات روی جلد که به زبان فارسی است، لازم است کلیدیه مندرجات به زبان انگلیسی در پشت جلد نیز طلاکوب شود. (این بند شامل رشته های زبان های خارجی نیز می باشد).

۲- اندازه و نوع قلم (فونت) مورد استفاده

نوع قلم یا فونت مورد استفاده در تمامی متن پایان نامه یکنواخت بوده و برای فارسی قلم B لوتوس و برای انگلیسی قلم Times New Roman می باشد. اندازه و نوع قلم مورد استفاده در بخش های مختلف پایان نامه و رساله مطابق جدول زیر می باشد:

جدول اندازه و نوع قلم مورد استفاده در بخش های مختلف پایان نامه

اندازه	نوع قلم	نوع متن
۱۴	B لوتوس نازک	متن فارسی*
۱۸	B تیتر	عنوان فصل
۱۶	B لوتوس سیاه	تیترهای اصلی
۱۴	B لوتوس سیاه	تیترهای فرعی
۱۲	B لوتوس نازک	چکیده فارسی
۱۲	B لوتوس سیاه	عنوان جدول یا شکل
حداکثر ۱۲	B لوتوس نازک	متن جدول
حداکثر ۱۰	B لوتوس نازک	زیرنویس جدول
۱۰	B لوتوس نازک	پاورقی فارسی
۸	Times New Roman	پاورقی انگلیسی
۱۲	Times New Roman Bold	عنوان چکیده انگلیسی
۱۲	Times New Roman	متن چکیده انگلیسی
۱۳	B لوتوس نازک	فهرست منابع فارسی / عربی
۱۲	Times New Roman	فهرست منابع انگلیسی

• برای پایان نامه های رشته های زبان خارجی نوع و اندازه قلم متن Times New Roman میباشد

۳- حاشیه بندی و فاصله گذاری

حاشیه های سمت راست، بالا و پایین ۳ سانتی متر و حاشیه سمت چپ برابر ۲ سانتی متر می باشد. این حاشیه باید در سرتاسر پایان نامه رعایت شود. ضمناً در صورتی که متن به زبان انگلیسی می باشد فاصله هر سطر از سمت راست کاغذ ۲ سانتی متر و از سمت چپ ۳ سانتی متر باشد.

-در صورتی که در برخی موارد اندازه شکل ها یا جدول ها بزرگتر از فضای داخل حاشیه ها باشد، با کوچک کردن آنها و یا با استفاده از کاغذ A3 (بصورت تا خورده) حاشیه رعایت می گردد.

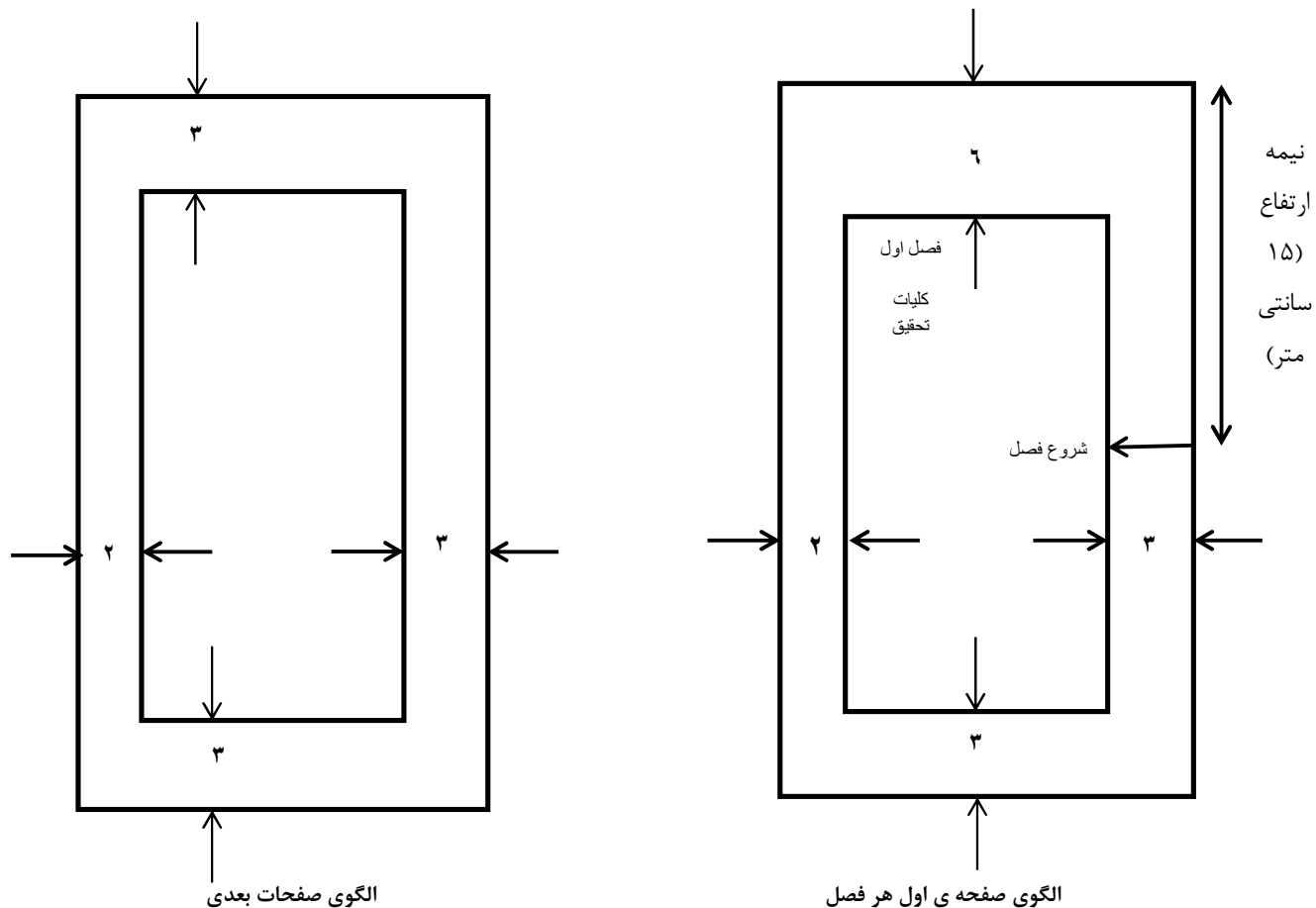
-فاصله سطرها در چکیده پایان نامه ۱ سانتی متر که معادل Single در Word است و مابقی متن پایان نامه معادل ۱/۵ سانتی متر تنظیم شود.

-فاصله بین عناوین با متن قبل یک سطر و با متن بعد از فاصله نیاز ندارد.

-بین متن و جدول ها و فرمول ها نیز یک سطر فاصله در نظر گرفته شود.

-بین عنوان جدول (شکل، نقشه) و جدول فاصله نیاز ندارد.

• صفحه اول و سایر صفحات هر فصل مطابق الگوی زیر باشد.

۴- شماره گذاری

الف- شماره گذاری صفحات

- شماره گذاری صفحات مقدماتی و اصلی پایان نامه یا رساله مطابق جدول زیر می باشد.
- شماره صفحات با رعایت فاصله ۱/۵ سانتی متر از پایین صفحه و کاملاً در وسط صفحه می باشد.
- در مورد پایان نامه ها و رساله های زبان های خارجی صفحات مقدماتی با اعداد رومی شماره گذاری می شوند.

شماره گذاری صفحات پایان نامه های فارسی

شماره گذاری	صفحه
الف	بسم الله الرحمن الرحيم
ب	صفحه عنوان به زبان فارسی
ج	منشور اخلاق پژوهش
د	فرم اصالت پایان نامه
ح	کپی صورتجلسه دفاع
و	سپاسگزاری
ز	تقدیم به ...
ادامه حروف ابجد	فهرست مطالب
ادامه حروف ابجد	فهرست جداول
ادامه حروف ابجد	فهرست اشکال
ادامه حروف ابجد	فهرست نقشه ها
۱	چکیده فارسی
ادامه اعداد عربی	فصول پایان نامه ها
ادامه اعداد عربی	فهرست منابع فارسی
ادامه اعداد عربی	فهرست منابع انگلیسی
ادامه اعداد عربی	پیوست ها
ادامه اعداد عربی	فهرست نامها (در صورت تمایل)
ادامه اعداد عربی	چکیده انگلیسی
بدون شماره	صفحه عنوان به زبان انگلیسی
حروف ابجد: ابجد، هوز، حطی، کلمن، سعفس، قرشت، ثخذ، ضطغ	
اعداد عربی: ۱- ۲- ۳- ۴- ۵- ۶- ...	

ب- شماره گذاری بخش ها، جدول ها، شکل ها، فرمول ها و ...

-بخش ها و زیر بخش ها به عدد شماره گذاری می شوند، بطوری که شماره فصل ها در سمت راست و شماره بخش بعد از آن آورده شود مانند:

۴-۲-۳- بیان کننده زیر بخش ۴ از بخش ۲ از فصل ۳ است.

۱-۴-۲-۳- بیان کننده زیر بخش ۱ از بخش ۴ از فصل ۳ است.

-حد مجاز شماره ها حداکثر ۴ رقم است پس از آن در صورت نیاز از حروف الفبا فارسی یا از خط تیره (-) استفاده شود.

-شماره گذاری شکل ها، جدول ها، نمودارها و نقشه ها نیز بصورت فوق می باشد. مثلاً دهمین شکل در فصل سوم به صورت شکل (۳-۱۰) نوشته می شود

-پیوست ها با حروف الفبای فارسی نامگذاری می شود. و بعنوان مثال سومین جدول در پیوست " ب " بصورت جدول (ب-۳) نوشته می شود.

-برای شماره گذاری روابط و فرمول ها نیز عدد سمت راست بیانگر شماره فصل و عدد سمت چپ شماره رابطه مورد نظر است. مثلاً چهارمین رابطه در فصل سوم بصورت رابطه (۳-۴) نوشته می شود.

۵- جدول ها و شکل ها

-جدول ها و شکل ها در هر فصل به طور جداگانه و به ترتیبی که در متن می آیند، در داخل پرانتز به عدد شماره گذاری می شوند.

-تمامی شکل ها (تصویرها، نمودارها، منحنی ها) و جدول ها باید با کیفیت مناسب تهیه شوند. به گونه ای که کپی تهیه شده از آنها از وضوح کافی برخوردار باشد.

-چنانچه جدول، شکل یا تصویری از مرجعی آورده شده است، مرجع در انتهای عنوان جدول یا شکل ذکر گردد. همچنین لازم است به کلیه شکل ها و جدول ها در متن ارجاع شده باشد.

-عنوان جدول در بالای جدول و عنوان شکل در پایین شکل آورده می شود.

-جدول باید فاقد خطوط عمودی و حداقل خطوط افقی باشد.

-در نمودارها محورهای عمودی و افقی باید کاملاً مشخص باشند و در صورتیکه نمودار بیش از یک منحنی داشته باشد به راهنما نیاز دارد. با توجه به استفاده از چاپ سیاه و سفید، منحنی ها باید با بکارگیری طیف رنگی خاکستری از یکدیگر متمایز شوند.

-از درج اعداد و کلمات انگلیسی در جدول ها و شکل ها خودداری شود. تمام اعداد و کلمات به فارسی نوشته شود.

۶- روابط ریاضی و فرمول ها

-فرمول ها در هر فصل به طور جداگانه و به ترتیبی که در متن می آیند، در داخل پرانتز به عدد شماره گذاری می شوند.
-واحد فرمول ها و تمام اعداد و مقادیر مندرج در متن باید مطابق با سیستم SI ارائه شود. در موارد خاص که از سیستم های دیگر استفاده می شود باید معادل آن در سیستم SI در پاورقی آورده شود
-هر فرمول نخستین بار که در متن استفاده می شود باید تعریف شود.

۷- پاورقی یا زیرنویس

-در صورتی که یک عبارت یا واژه نیاز به توضیح خاصی داشته باشد، توضیح را می توان در همان صفحه ارائه نمود.
در این صورت عبارت یا واژه توسط شماره ای که بصورت کوچک در بالا و سمت چپ آن تایپ می شود و در زیرنویس، توضیح مربوط به آن شماره ارائه می شود.
-اندازه قلم مورد استفاده در زیرنویس برای فارسی ۱۰ و برای انگلیسی ۸ باشد.
-پاورقی فارسی از سمت راست و پاورقی انگلیسی از سمت چپ درج شود
-شماره گذاری پاورقی بصورت صفحه ای باشد.

۸- درج لغات لاتین در متن فارسی

-حتی المقدور از آوردن کلمات انگلیسی در متن فارسی خودداری شود و ترجیحاً معادل فارسی آن آورده شود و در صورت لزوم معادل انگلیسی کلمه یا عبارت در پاورقی آورده شود.
-در مواردی که لازم است از کلمات اختصار انگلیسی در متن استفاده شود، ابتدا معادل فارسی آن نوشته شده و سپس حروف اختصار در پرانتز قرار می گیرد و اصل کلمه یا عبارت انگلیسی در پاورقی آورده شود.
-آوردن اصل کلمه یا عبارت انگلیسی در پاورقی فقط برای اولین بار ضرورت دارد.
-در صورت استفاده از کلمه انگلیسی در متن فارسی اندازه قلم آن ۲ شماره کوچکتر از اندازه قلم فارسی باشد.

نحوه نگارش فهرست مطالب

فهرست مطالب

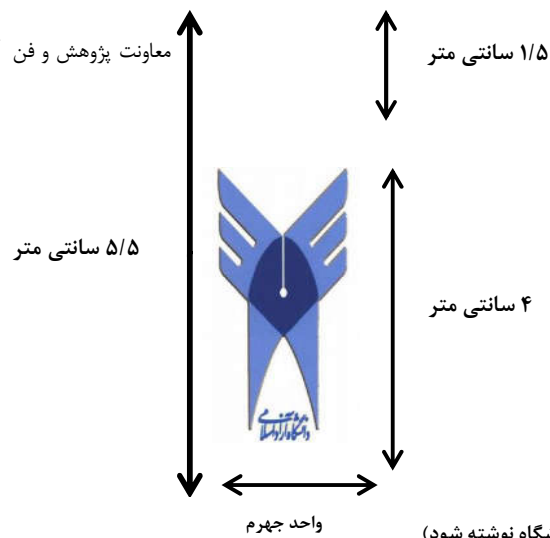
عنوان	صفحه
چکیده	۱
فصل اول: کلیات تحقیق	
۱-۱ -	۲
۱-۲ -	۳
۱-۲-۱ -	۵
۱-۲-۲ -	۷
۱-۳ -	۹
۱-۴ -	۱۰

پیوست ها

نحوه نگارش فهرست جدول ها

فهرست جدول ها

صفحه	عنوان
۳	جدول ۱-۱- عنوان جدول .....
۶	جدول ۱-۲- عنوان جدول .....

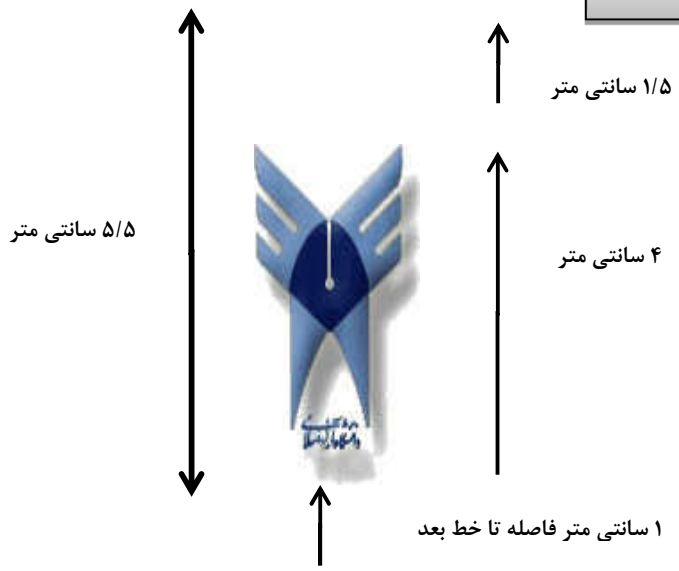

(عبارت واحد جهرم با طول ۲/۵ سانتی متر زیر آرم دانشگاه نوشته شود)

۱ سانتی متر فاصله تا خط بعد

دانشگاه آزاد اسلامی	—————>	فونت ۱۶ zar Bold
واحد جهرم	—————>	فونت ۱۴ zar Bold
دانشکده ...	—————>	فونت ۱۴ zar Bold
	—————>	حداقل یک سطر فاصله
پایان نامه (یا رساله) برای دریافت درجه ..... در رشته	—————>	فونت ۱۶ zar
گرایش		
	—————>	حداقل یک سطر فاصله
عنوان:	—————>	فونت ۱۶ zar
.....	—————>	فونت ۲۰ Titr
	—————>	حداقل یک سطر فاصله
استاد راهنما:	—————>	فونت ۱۶ zar
دکتر	—————>	فونت ۱۴ zar Bold
	—————>	حداقل یک سطر فاصله
استاد مشاور: (استادان مشاور:)	—————>	فونت ۱۶ zar
دکتر	—————>	فونت ۱۴ zar Bold
دکتر		
	—————>	حداقل یک سطر فاصله
نگارنده:	—————>	فونت ۱۶ zar
.....	—————>	فونت ۱۴ zar Bold
	—————>	حداقل یک سطر فاصله
ماه و سال	—————>	فونت ۱۲ zar Bold

نمونه صفحه روی جلد انگلیسی

Times New Roman 16 Bold ← **Islamic Azad University**

Times New Roman 14 Bold ← **Jahrom Branch**

Times New Roman 12 Bold ← **Faculty of .....**

Times New Roman 14 ← Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for The Degree of M.Sc (Ph.D) in .....

Times New Roman 15 ← **Title**
Times New Roman 18 Bold ← .....

Times New Roman 15 ← **Supervisor**
Times New Roman 14 Bold ← **Dr. ....**

Times New Roman 15 ← **Advisor (s)**
Times New Roman 14 Bold ← **Dr. ....**
Dr. ....

Times New Roman 15 ← **By**
Times New Roman 14 Bold ← .....

Times New Roman 12 Bold ← **month and years**

نمونه صفحه عنوان فارسی روی جلد همراه با عطف

 دانشگاه آزاد اسلامی واحد جهرم پایان نامه (یا رساله) برای دریافت درجه ..... در رشته		عنوان پایان نامه
گرایش عنوان		
استاد راهنما (استادان راهنما) دکتر		نام و نام خانوادگی
استاد مشاور (استادان مشاور) دکتر ..... دکتر		
نگارنده		سال و ماه
ماه و سال		

نحوه برگزاری جلسه دفاع از پایان نامه

مراحل برگزاری جلسه دفاع از پایان نامه و هماهنگی با اساتید راهنما و مشاور توسط دانشجو

